

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/179/2017
Identifikačné číslo spisu: 5315210899
Dátum vydania rozhodnutia: 22.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5315210899.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Wüstenrot poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Karadžičova č. 17, IČO: 31383408, zastúpenej Mgr. Miroslavom Vilímom, advokátom so sídlom v Bratislave, Michalská č. 9, proti žalovanému J.C., bývajúcemu v I., o zaplatenie 859,99 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 4 C 353/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. februára 2017 sp. zn. 5 Co 27/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu 21. decembra 2015 domáhala, aby žalovanému bola uložená povinnosť zaplatiť jej do troch dní sumu 859,99 € a nahradiť trovy konania. Na odôvodnenie žaloby uviedla, že so žalovaným uzatvorila zmluvu o investičnom životnom poistení č. 110/055702-5 (ďalej len „poistná zmluva“), ktorá zanikla 16. mája 2014 v dôsledku toho, že žalovaný nezaplatil dlžné poistné (§ 801 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Podľa § 803 ods. 1 Občianskeho zákonníka mu ale právo na poistné za dobu do zániku poistenia zostalo zachované. So zreteľom na to žalobkyňa požadovala poistné za obdobie od 1. novembra 2013 do 16. mája 2014 v uvedenej výške.

2. Žalovaný sa bránil tým, že poistná zmluva nezanikla 16. mája 2014, ale už skôr podľa § 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka v dôsledku toho, že mu žalobkyňa odmietla poskytnúť poistné plnenie v prípade, na ktorý sa vzťahovala poistná zmluva. Za obdobie uvedené v žalobe mu preto nemohla vzniknúť povinnosť platiť žalobkyňi poistné.

3. Okresný súd Čadca (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. júla 2016 č.k. 4 C 353/2015-71 žalobu zamietol. Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázané, že poistenie nezaniklo v roku 2014 spôsobom predpokladaným v ustanovení § 801 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ako tvrdila žalobkyňa. Podľa právneho názoru súdu prvej inštancie poistná zmluva zanikla už skôr podľa § 802 ods.

2 (text za bodkočiarkou) Občianskeho zákonníka tým, že žalobkyňa odmietla poskytnúť žalovanému poistné plnenie v prípade, na ktorý sa vzťahovala poistná zmluva (negatívne vyjadrenie ku škodovej udalosti vystavila ešte 16. decembra 2013). Po zániku poistnej zmluvy v zmysle § 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka nebol už žalovaný povinný plniť za ďalšie časové obdobie tak, ako to požadovala žalobkyňa. Súd akcentoval, že žalovaný pravidelne platil poistné za účelom poistenia svojej práceneschopnosti, avšak keď reálne nastala poistná udalosť, žalobkyňa mu nevyplatila poistné plnenie a (navyše) od doby odmietnutia plnenia požadovala od neho naďalej platenie poistného. Taký postup bol podľa názoru súdu prvej inštancie nielen v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 Občianskeho zákonníka), ale aj právami žalovaného ako spotrebiteľa. Z týchto dôvodov nedôvodnú žalobu zamietol.

4. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa odvolanie, v ktorom spochybnila správnosť aplikácie § 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka súdom prvej inštancie. Poukázala na to, že v danom prípade nevyužila svoje oprávnenie v zmysle tohto ustanovenia, aplikácia ktorého prichádza do úvahy vtedy, keď sa poisťovňa až po poistnej udalosti dozvie, že jej príčinou je skutočnosť, ktorú pre vedome nepravdivé alebo neúplné odpovede nemohla zistiť pri dojednávaní poistenia a ktorá pre uzavretie poistnej zmluvy bola podstatná. Poistné plnenie odmietla vyplatiť žalovanému preto, lebo telesné poškodenie, ktoré žalovaný považoval za poistnú udalosť, nebolo úrazom tak, ako je úraz zadefinovaný v dojednaných poistných podmienkach. So zreteľom na to ani nevznikol právny dôvod na poskytnutie poistného plnenia. Žiadala preto napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť.

5. Žalovaný sa k odvolaniu písomne nevyjadril.

6. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 28. februára 2017 č.k. 5 Co 27/2017 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny [§ 387 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)] s tým, že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, a preto sa obmedzil len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov. Preskúmaním napadnutého rozsudku a vyhodnotením odvolacej argumentácie žalobkyne dospel k záveru, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil rozhodujúce skutkové okolnosti, správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s § 220 ods. 2 CSP. V napadnutom rozhodnutí súd prvej inštancie primeraným spôsobom uviedol rozhodujúci skutkový stav, opísal priebeh konania a obsah stanovísk procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citované právne predpisy, ktoré náležite aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil vecne správne právne závery. Žalobkyňa v odvolaní neuviedla žiadne skutočnosti, s ktorými by sa nebol vyrovnal už súd prvej inštancie. Z týchto dôvodov odvolací súd neprisvedčil odvolacej argumentácii žalobkyne a napadnutý rozsudok potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

7. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. V dovolaní uviedla, že súdy oboch inštancií dospeli k názoru, podľa ktorého dôvodom pre odmietnutie poskytnutia poistného plnenia žalovanému bolo, že pri uzatváraní poistnej zmluvy nedostatočne informoval žalobkyňu o svojom zdravotnom stave. Tento názor súdov je nesprávny preto, lebo žalobkyňa mu v skutočnosti odmietla poskytnúť poistné plnenie preto, lebo vôbec nedošlo k poistnej udalosti (k poškodeniu zdravia žalovaného so znakmi zadefinovanými v poistných podmienkach žalobkyne). Vzhľadom na to, že žalovanému nevznikol nárok na poistné plnenie, nemalo nevyplatenie poistného plnenia za následok zánik poistenia a ich poistný vzťah pokračoval ďalej. Podľa názoru žalobkyne neboli v danom prípade splnené podmienky pre aplikáciu § 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorá prichádza do úvahy iba vtedy, keď: a/ príčinou poistnej udalosti je skutočnosť, ktorú poisťovateľ pri dojednávaní poistnej zmluvy nemohol zistiť pre vedomé alebo nepravdivé odpovede toho, s kým bola poistná zmluva dojednávaná (a dozvie sa o nej až dodatočne), b/ táto skutočnosť je pre uzatvorenie poistnej zmluvy podstatná a c/ poisťovateľ uplatní svoje oprávnenie odmietnuť plnenie z poistnej zmluvy z dôvodov predpokladaných právnou normou. Z týchto dôvodov žalobkyňa po zadefinovaní otázky, ktorú podľa jej presvedčenia dosiaľ dovolací súd nevyriešil (viď bod 19. tohto uznesenia najvyššieho súdu), žiadala rozsudok odvolacieho súdu, spočívajúci na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

8. Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

10. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

11. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

12. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno preto interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 59/2017, 3 Cdo 209/2016, 5 Cdo 145/2016, 8 Cdo 107/2017, 8 Cdo 99/2017).

13. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (viď 3 Cdo 144/2017, 1 Cdo 208/2016, 1 Cdo 137/2016 a tiež rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

14. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

15. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 89/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 211/2016).

16. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

17. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

18. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnou (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

19. V danom prípade žalobkyňa, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, v dovolaní podrobila kritike skutkové a právne závery súdov a naformulovala právnu otázku, ktorá podľa jej presvedčenia nebola dosiaľ dovolacím súdom vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), a to (doslovne) takto: „či odmietnutie poskytnutia poistného plnenia z dôvodu, že nedošlo k vyplateniu poistného plnenia pretože nedošlo k poistnej udalosti krytej poistným plnením, ale za súčasného zistenia poistovne, že pri uzatváraní poistnej zmluvy poistený uviedol nepravdivé alebo neúplné odpovede, ktoré by inak boli príčinou poistnej udalosti (ak by takáto udalosť bola považovaná za poistnú udalosť podľa príslušných poistných podmienok, o čo v tomto prípade išlo)“.

20. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania. Ak však dovolanie aj po zameraní sa odvolacieho súdu na jeho obsah (§ 124 CSP) zostáva naďalej nejednoznačné alebo nejasné v tom, že z neho nemožno s istotou usúdiť, ktorú právne významnú otázku (v danom prípade v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP) mal dovolateľ na mysli, je potrebné mať na zreteli, že právna úprava odvolacieho konania obsiahnutá v ustanoveniach CSP nedáva žiadny priestor pre uplatnenie domniek alebo dedukcií odvolacieho súdu alebo jeho dohadov o tom, ktorú z viacerých právnych otázok riešených prvoinštančným a odvolacím súdom mal dovolateľ (jeho advokát) na mysli pri formulovaní dovolania.

21. Text (viď bod 19. tohto uznesenia odvolacieho súdu), ktorý žalobkyňa sama zadefinovala a označila za právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nie je naformulovaný dostatočne jasne, zreteľne a určito. Podľa všetkého ide dokonca o text neukončený - chýba mu totiž vyústenie (vymedzenie toho, čo je otázka). Žalobkyňa tu, v akomsi úvode textu, za ktorým by malo nasledovať (avšak nenasleduje) jeho pokračovanie, uvádza dve odlišné právne situácie, za vymedzením ktorých nenasleduje polozenie samotnej otázky. Predmetný text ani v spojitosti so zvyšnými časťami dovolania neumožňuje posúdiť, či žalobkyňa za otázku významnú z hľadiska prípustnosti (dôvodnosti) jej dovolania považovala napríklad niektorú interpretačnú otázku týkajúcu sa § 801 ods. 2 Občianskeho zákonníka, alebo otázku vzťahu tohto ustanovenia k § 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka, alebo toho, či a aké majú účastníci poistného vzťahu práva a povinnosti v skutkovo a právne obdobných prípadoch, resp. či príčinou odmietnutia poistného plnenia žalovanému v individuálnych okolnostiach daného sporu bola alebo nebola poistná udalosť so znakmi zadefinovanými v poistných podmienkach žalobkyne, prípadne či žalovaný pri dojednávaní poistenia uviedol vedome nepravdivé odpovede a či žalobkyňa mala

alebo nemala v takom prípade možnosť pokračovať v poisťnom vzťahu so žalovaným.

22. V súvislosti s poukázaním na uvedenú nejasnosť, neurčitosť a nezrozumiteľnosť vymedzenia právnej otázky významnej z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolací súd pripomína, že postup súdu pri odstraňovaní väd podania, ktorý sa uplatňuje v konaní na súde prvej inštancie (§ 129 CSP), sa v dovolacom konaní neuplatňuje. V konaní o dovolaní, a to vzhľadom na mimoriadny charakter tohto opravného prostriedku, je jediným (výnimočným) prípadom, v ktorom súd prihliada na existenciu väd dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie, situácia, v ktorej dovolateľ (riadne nepoučený v odvolacom konaní) nie je zastúpený advokátom a podal dovolanie nespísané advokátom (vid' § 429 ods. 1 v spojení s § 436 ods. 1 CSP); k tomu pozri aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad 1 Cdo 7/2017, 3 Cdo 151/2017, 4 Cdo 8/2017, 5 Cdo 118/2017, 7 Cdo 82/2017, 8 Cdo 157/2017).

23. V danom prípade je dovolanie žalobkyne vadné v tom, čo bolo pre posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP podstatné (vo vymedzení právnej otázky, ktorá ešte nebola dovolacím súdom riešená); nejde však o vadu, ktorú by sa mal súd pokúsiť odstrániť. Vada dovolania tejto povahy bráni dovolaciemu súdu, aby v danom prípade uskutočnil dovolací prieskum.

24. Z uvedených dôvodov najvyšší súd odmietol dovolanie žalobkyne podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

25. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.